

inden van
Zending —

K. S.

voord. Van
1. Zondag-
goed deed;
Omdat de
en geschre-
te verant-
willen, dan

127278

EEK

nder deze
het ver-
mijk van
aur nood-
archisten,
van mill-
of jeugd-
zedelijke
geest van
worden is
kerken in
dal daar-
verwacht

van dezen
coulissen
aadslagin-
geweest,
edaan dat
uitschland
men van

at berich-
eden ver-
riet wijze
n concen-
den opge-
akt; Chris-
koop van
kende be-
f de hoop
amenleven
et geloofs-
ou blijven

somber in
e Duitse
nnen ont-
ristendom
te richting
meer rijp
ikelen wil
strijd voor
ndige ont-
er zoover
rde Chris-
then stam-
is om het
te houden,
opruimen
machten."

christelijke
naal-socia-
len, geest-
vooral in
seren. De
en wereld-
te kringen
ervlakkige
maar dat
effen. "Het
len indruk
christelijk
schuil ging
verklaren
oep loopen
men voor-
ristendom
biv, van
nmerschen
ig en zelfs
lezing hiel-
lizissimus".

n en min-
te geest is
van jonge
gedrongen
naren geest
d zijn ont-
nen in het

leger de meest uiteenlopende meeningen en men wil er de meest verschillende dingen; het laat zich nauwelijks aanzien, hoe men de eenheid zou moeten herstellen onder de gegeven omstandigheden. De ethiek van den soldaat is slechts een formaliteit geworden.

Ludendorff is als een „schuimbekkende Don Quichote" het christendom te lijf gegaan en hij heeft vele navolgers gehad. De leidende nationaal-socialistische figuren hebben met dezen gang van zaken niet slechts genoegen genomen, maar zelfs openlijk of bedekt dit optreden aangemoedigd. Zij hebben blijkbaar niet willen inzien dat de betrouwbaarheid van het leger door het aankweken van een nihilistische geesteshouding er niet op zou vooruit gaan en dat er in de toekomst groote gevaren van zouden zijn te duchten.

Nee, men heeft ook hier de gelegenheid weer aangegrepen om te sloopen en af te breken.

Want het christendom en de invloed die daar van uitging moest en zou over alle fronten teruggeworpen en gebroken worden. Al zouden de gevaren op ander gebied ook weer vermeerdere, dit zou de leidende elite dan aanvankelijk op den koop toe willen nemen. Men heeft begrepen, dat de christelijke kerk het laatste en heichste steunpunt was voor de krachten van het herstel. Daarom moest dit bolwerk zoo krachtig mogelijk worden aangevallen en geen middel daartoe ongebruikt gelaten worden. In het leger, in de maatschappij moest er zooveel mogelijk met christelijke normen gebroken worden. Met niets ontziende scherpheid werd telkens weer het gebod uitgevaardigd om de laatste resten van christelijken gemeenschapszin uit te bannen.

Volgens Rauschning moet dit proces doorgaan tot het bittere einde toe. De stichting van een nationale Katholieke kerk is nog slechts een kwestie van tijd. De Roomsche kerk moet los gemaakt worden uit het internationale verband waarin het is vastgeklonken. Als dit eenmaal gebeurd is, dan zal de stichting van een nationale kerk ook slechts een overgangstoestand zijn. Volledige uitroeiing van het christendom zal noodzakelijk moeten volgen! Rauschning is van meening, dat het bestaan van het christendom goed beschouwd door het nationaal-socialisme veel grondiger is aangetast, dan door het bolsjewisme.

Misschien dat menigeen nog schrikt als hem een dergelijke uitspraak onder de oogen komt. Dat het nationaal-socialisme nog scherper koers zou zetten dan het bolsjewisme, is velen misschien nog te kras gesproken. Staat deze partij volgens art. 24 van haar program niet op den grondslag van het „positieve christendom"? Wij hebben echter reeds gezien welke waarde aan dergelijke verklaringen moet worden toegekend. En weer afgaande op de tactiek, zijn we geneigd Rauschning in het gelijk te stellen. De kerk wordt niet met rust gelaten. Het eene privilege na het andere wordt haar ontnomen. Ze kan slechts blijven bestaan in zoverre ze zich onder controle wil stellen van het machtsapparaat en mee wil werken om de machtspositie van de leidende groep te versterken.

Kan onder deze omstandigheden van het christendom nog iets goeds verwacht worden? Zal de kerk nog „verzamelen" kunnen blazen in den strijd tegen dit nihilisme? „Ik ben niet van meening, zegt de auteur, dat de ontwikkeling der dingen in Duitschland snel zal gaan, hoewel dat ook niet is uitgesloten. Maar als het ooit geschiedt zonder dat het land door de volstrekte anarchie heen behoeft te worstelen, dan zal het alleen mogelijk zijn op de wijze der thans reeds levende ethische oppositie, die in het christendom verankerd is. (p. 122).

Arm land, dat zich in den greep bevindt van dergelijke anti-christelijke machten!

Mogen de christenen zich daar van hun zware roeping bewust zijn en in getrouwheid leven bij het Woord des Heeren! Mogen ze versterkt worden in het geloof en in dezen grooten nood nauw verbonden samen strijden den goeden strijd des geloofs!

De Heere zij met de kinderen des Verbonds, die christelijk onderwijs moeten missen, die in nationaal-socialistische organisaties ingelijfd zijn en verplicht worden aan allerlei oefeningen mee te doen, die in strijd brengen met Gods geboden; de Heere zij met de dienaren des Woords, die reeds lang verhindert zijn hun ambtelijk werk te doen en met de predikantsvrouwen, die in bewaakte pastorieën in het verborgen leed dragen, en met de gemeenten, waar geestelijke surrogaten opgediend worden; de Heere zij met Zijn kerk in Duitschland in deze moeilijke tijden, met de mannen, die aan het front strijden, met de vrouwen, die vol zorgen hun gezinswerk doen. Hij geve vastheid in het geloof en in den wandel, en Hij helpe met Zijn genade al die bekommerde en verslagen harten. De Heere geve bovenal uitkomst uit dezen nood en Hij doe spoedig normaler tijden aanbreeken! Tijden, waarin met de christelijke normen in het leven weer gerekend wordt en Gods ordonnantien geëerbiedigd worden!

En vooral — zij er bij ons allen getrouwheid in het beproeven van de geesten. Een waarschuwend stem klinkt er ook weer uit dit boek.

Moge voortgaande reformatie in de kracht Gods

ons volksleven zelfs voor een begin van nihilistische revolutie bewaren!

D.

H. M.

Naschrift. Nadat het eerste artikel, waarin enkele opmerkingen gemaakt werden over de wijze van bewerking, verschenen was, werden wij door vriendelijke tussenkomst van één van de lezers van dit blad, in staat gesteld kennis te nemen van de vijfde Duitse uitgave van dit boek, verzorgd door de Europa Verlag, Zürich—NewYork.

Vergelijking van deze oorspronkelijke uitgave en de Nederlandsche bewerking doen al spoedig zien dat de verschillen tusschen deze twee inderdaad niet groot zijn. Het is volkomen te billijken, dat de bewerker een gedeelte van het hoofdstuk: Die Krise heeft weggelaten. Opname van deze stukken zou misschien tot allerlei sensationele beschouwingen aanleiding gegeven hebben en de waardeering van de rest van het boek verminderd hebben. Trouwens, ook voor de vertaling hebben wij veel lof. Het is geen gemakkelijke opgave het zware Duitse van Rauschning in vlot Nederlandsch over te brengen.

H. M.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

Christelijk-Sociale Arbeid in het Verleden.

Een van de verdiensten van het boek van Peter Drucker: „Te End of Economic Man", is, dat het behoorlijk aandacht schenkt aan den Christelijk-socialen arbeid, die in de vorige eeuw is verricht, vaak met boven-menschelijke inspanning en ondanks krachtige tegenwerking.

Die arbeid was niet gezien; in de 19de eeuw heerschte de overtuiging, dat het Christendom had „afgedaan", dat de religie was „overwonnen". De bijtende spot der Fransche revolutionaire denkers had zijn uitwerking niet gemist; de z.g. verlichte mensche wilde van geen Godsbestuur weten; het materialisme in zijn vele vormen ondermijnde het geloof in den Schepper; met onbegrijpelijk welbehagen en enthousiasme verkondigde de moderne mensch, dat hij slechts stof, en dat zijn z.g. geestelijke activiteit niets anders dan een soort begeleidend verschijnsel van wetmatig verlopende stoffelijke processen was. Ook het Marxisme loochende het eigen karakter van den geest; het kwam met zijn bijzondere verklaring van de historie, en richtte zijn aanvallen op hen, die, zooals het heette, in een „boven-natuurlijke macht" geloofden.

Liberalen en socialisten, vooraanstaanden op het gebied van wetenschap en kunst, volksleiders en hun volgelingen, hielden niet op met aan hun ongelooft uiting te geven; het Christendom beleefde moeilijke tijden; het werd niet als verlossende prediking voor de wereld beschouwd, maar eerder als hindernis voor den waren vooruitgang gebrandmerkt.

Het kwam immers niet met moderne wetenschappelijke theorieën, noch met een program van sociale revolutie; zijn stem leek zwak te midden van hen, die luid de geboorte van een nieuwe maatschappij of de zage der wetenschap verkondigden.

In die tijden was het Christendom veracht; het deed beter te zwijgen of zich geheel gewonnen te geven.

In die tijden is er niettemin heel veel arbeid verricht, waarvan de zegenrijke werking tot op heden merkbaar is.

Kenmerkend voor den Chr.-socialen arbeid is geweest, dat hij zich richtte op de noden van het individu of van de kleine groep. In kleinen kring werd gestreden voor lotsverbetering en waardeering van den mensch als schepsel Gods. In die fabriek en op dat landgoed, in die positie of in dat werk. Dat was misschien mede de oorzaak, dat daarover kleineerend werd gesproken, in een tijd, waarin alleen heil van de revolutionaire beweging werd verwacht. En toch is dat kleine, verachte, maar in wezen heroische werk van grooten invloed geweest; het heeft niet alleen veel directen zegen geschonken, maar ook de basis gelegd voor een krachtige organisatie.

Het doet goed, waardeerende woorden over dien arbeid te lezen. Want dat is inderdaad juist: in Christelijke kringen werd het groote gevaar van een mensch- en maatschappijbeschouwing, die in de 19de eeuw heerschte, duidelijk onderkend. Men wist waarheen zij zou leiden.

De „religieuze krachten", schrijft Drucker, poogden te voorkomen, dat de mensch vermorzeld werd tusschen den bovensten molenstein van de kapitalistische industrie en den daaronder liggenden molenstein van de proletarische beweging. Er werden, vooral door de lagere geestelijkheid, talrijke coöperatieve organisaties gevormd, zoowel op het gebied der productie als op dat der consumptie. En dat dikwijls, ondanks de oppositie in eigen kring, door hogere geestelijke of politieke autoriteiten. Zoowel Protestanten als Katholieken vochten tegen de feudale landgoederen,

tegen de onttrekking van land aan de agrarische bewerking, een onttrekking, die talrijke onafhankelijke boeren van hun land beroofden.

Drucker heeft hier natuurlijk vooral het oog op toestanden in Duitschland, en ook in Engeland, waar de boeren harde tijden hebben beleefd, de pachters van hun land werden verjaagd, met moeite in cultuur gebrachte gronden tot wildernissen werden teruggebracht, omdat de jachttheer het wilde. Tijden, waarin degenen, die tot bloeds toe voor de voedselvoorziening der massa werkten, eerder als een plaag dan als een zegen werden beschouwd. De geschiedenis der boerenbevolking kent vele zwarte bladzijden. Wie het voor hen opnam, wist zich zeker van den tegenstand der machtigen.

Drucker wijst erop, dat in verschillende landen de (wat hij zwak noemt) „religieuze krachten" zich tegen die verdrukking verzetten, en werkten voor de bevrijding der boeren uit de al te sterk knellende banden. In Ierland, zoowel als in Protestantsch Pruisen, in de Slavische gedeelten van het voormalige Oostenrijk-Hongarije en in de Scandinavische landen.

En, vervolgt hij, een dergelijke strijd werd met succes ondernomen om de rechten van den handarbeider te verzekeren, niet alleen om zijn economische en sociale positie steviger te maken, maar ook om hem in zijn eer te herstellen. Het is, gaat Drucker voort, zeer zeker van beteekenis, dat twee menschen in Duitschland de oorzaak dezer beweging waren, menschen, die van tegenovergestelde polen der samenleving kwamen en die niets anders gemeen hadden dan hun overtuiging, dat de economische en mechanistische maatschappij gedoemd was ten onder te gaan. Die twee waren de bisschop Von Ketteler, een afstammeling van de meest trotsche, rijke en machtige aristocratische familie, en de proletariër Kolping, die uit de laagste lagen der samenleving kwam en die zijn weg naar het priesterschap door honger en vernedering heen, moest bevechten. (Adolf Kolping stichtte in 1847 in Elberfeld zijn „Gezellenvereniging", en zette eenige jaren later in Keulen zijn arbeid voort. Hij vormde kringen van Roomsche arbeiders, die aan de bescherming van St. Jozef werden opgedragen. Die St. Jozef-gezellen-vereeningen zijn, zooals men weet, zeer bekend geworden.)

Drucker heeft het maar steeds over de reactie tegen de „economische opvatting" der maatschappij; daaruit verklaart hij al de Christelijk sociale bewegingen van de 19de en de 20ste eeuw. We hebben reeds eenige malen opgemerkt, dat die Christelijk-sociale actie een geheel ander, veel krachtiger fundament heeft en ook een veel hogere doelstelling, en dat de strijd tegen die maatschappij-beschouwing veel meer inhoudt, dan hij meent. Ook missen we in zijn boek verschillende menschen, die in de Christelijk-sociale beweging een belangrijke taak hebben vervuld. Geen beschrijving is volledig, of zij moet ook den arbeid in Nederland grondig weergeven, en de kerkelijke historie in ons land in haar taak betrekken. Maar daarvan weet Drucker blijkbaar weinig of niets.

Wel heeft hij aandacht voor het werk in andere landen. Hij meent, dat de „burgerlijk-liberale en de Marxistische generaties" na den dood van John Stuart Mill, geen enkelen onafhankelijken en origineelen leider op sociaal gebied hebben voortgebracht, maar dat aan de andere zijde een groot aantal van de „onafhankelijke en originele, sociale en politieke filosofen van de laatste vijftig jaren zich tot de religie wendden". Hun religieuze ervaring, heet het, was zonder uitzondering gefundeerd op de erkenning van de onvermijdelijke ineenstorting van de kapitalistische en socialistische orde, die hen dwong een nieuwe basis te zoeken, waarop zij het sociale gebouw zouden kunnen grondvesten. Drucker noemt dan „vier prominente voorbeelden" van Europeesch radicaal Christendom: de Rus Berdjajew, die als theoretisch Marxist van bijzonder formaat begon; de Engelschman Chesterton, die een sociaal hervormer was, de Duitse Protestant Dr Barth, die nog altijd socialist is, en Dr Brüning (de gewezen kanselier), die secretaris van het R.-K. Vakverenigingsverbond was.

Nu willen we niet onderzoeken of en in hoeverre deze keuze gerechtvaardigd is, en nog veel minder de relatie der genoemde denkers tot de Christelijke belijdenis nagaan.

We willen alleen er de aandacht op vestigen, dat de formule, die Drucker hier gebruikt, toch wel bewijst, dat zijn idee omtrent het Christelijk geloof zeer wonderlijk is. Want er is natuurlijk geen sprake van, dat de „religieuze ervaring" van den Christen gebaseerd kan zijn op de „onvermijdelijke ineenstorting van de kapitalistische en socialistische orde", en dat zijn geloof vrucht zou zijn van het zoeken naar een „nieuwe basis" voor zijn „sociaal gebouw".

We zouden het wellicht niet noodig geacht hebben, hierop de aandacht te vestigen, wanneer niet Drucker, voortgaande in zijn redeneering, straks „vaststelt", dat de kerken in „hun taak", n.l. die van de „vestiging eener nieuwe sociale orde, geheel in gebreke zijn gebleven. Tot zulk een conclusie komt hij, die de wereldbeschouwing van

een mensch sociaal „bedingt” ziet, en van een ander fundament niet wil weten.

Het geloof in de ineensstorting van een sociale orde, die door den zich autonoom wanenden mensch is gesticht, komt voort uit het geloof in het Woord van God, dat zulke menscheijke pogingen ijdel heet. Dat neemt natuurlijk niet weg, dat er (ook in den tegenwoordigen tijd) menschen zijn, die nu duidelijk zien, wat het einde eener wereld is zonder God, die vragen naar een ander fundament voor hun leven, en dat vinden, waar het slechts te vinden is: bij God. Maar deze zullen bij dat zoeken ontmoeten (en wellicht van hen leiding ontvangen) die van den aanvang af in God geloofd hebben, en daardoor met zekerheid hun weg gingen door de wereld, die zoo heel veel door de zonde heeft te lijden.

Menschen, wier doel hooger ligt dan het vestigen eener „nieuwe sociale orde”, hoe belangrijk die op zichzelf ook moge zijn. En in ieder geval is die „nieuwe maatschappij” voor hen voornamelijk middel en aan de andere zijde vrucht van hun geloof. En niet omgekeerd.

Gaan we den volgenden keer Drucker's aanklacht tegen de kerken na.

A.

B. ter B.

VAKWETENSCHAP EN PRAKTIJK

Tuberculose.

II.

Zooals wij zagen kan het primair affect met zich mede brengen een gedeeltelijke immuniteit. Wat verstaan wij onder immuniteit? Hieronder vallen wij samen den toestand van onvatbaarheid van een individu voor een infectieziekte, waaraan, mits geïnfecteerd, andere individuen tot hetzelfde soort en ras behoorend, wel ziek worden. Wij maken nog weer onderscheid tusschen een aangeboren of natuurlijke immuniteit en de verworven onvatbaarheid. Als voorbeeld van de laatste kunnen wij de pokken nemen. Als iemand een zware of lichte pokkeninfectie heeft doorgemaakt, dan is zoo iemand zijn geheele leven lang onvatbaar voor pokken. Van deze wetenschap werd vroeger in Indië en Egypte praktisch gebruik gemaakt. Aan hen was het bekend dat bij verscheiden groote epidemieën als de pestziekte bijvoorbeeld die menschen, die reeds aan die ziekte geleden hadden en haar doorstaan hadden, voor een nieuwe infectie onvatbaar waren. Derhalve werden juist deze menschen gekozen om de lijdende aan de gevreesde pestziekte in de daarvoor bestemde ziekeninrichtingen te verplegen. De duur nu der onvatbaarheid na een doorgemaakte infectieziekte is zeer verschillend lang. Het tegenovergestelde van onvatbaarheid komt zelfs ook voor. Er zijn bepaalde aandoeningen bekend, die éénmaal doorstaan, als het ware een verhoogde gevoeligheid met zich mede brengen. Als regel echter zal het lichaam tijdens het lijden aan een acute infectie zich al meer en meer tegen de gevolgen der infectie leeren verdedigen. Dit nu doet zich ook voor na het ontstaan van het primair affect. De natuurlijke verwekrachten van het lichaam worden hierdoor zeer versterkt. Praktisch is dit van groot belang. Het is een ervaringsfeit dat de tuberculose, wanneer zij volkstammen treft, waar de ziekte niet inheemsch is, vele slachtoffers maakt. De aandoening verloopt dan in korten tijd doodlijk. Naarmate de ziekte langeren tijd overheerscht heeft, wordt zij zachtaardiger en neemt langzaam af. Ook in den grooten wereldoorlog heeft dit zeer de aandacht getrokken. Onder de troepen die uit Zuid-Afrika en Indië naar Europa werden overgebracht, verbreidde de tuberculose zich schrikbarend snel en veel meer dan de helft van hen, die tuberculose kregen, stierf. Dit kan niet anders zijn dan dat de natuurlijke verwekrachten uiterst gering waren en de lichamen niet in staat waren hun verdedigers ook al door slechte bijkomstige omstandigheden te vormen. Ook vele gezonde negers uit Senegal, waar geen tuberculose voorkomt, overleden reeds gedurende hun verblijf in Frankrijk op het oorlogsterrein.

Stemt het ons eenerzijds tot vreugde de voordeelen van een tot rust gekomen primair affect, eventueel complex, te hebben, zoo moeten wij anderzijds bedenken, dat een nieuwe infectie hier uit ons ook kan treffen, een zoogenaamde endogene herinfectie. 't Is vaak al heel moeilijk, zoo niet onmogelijk uit te maken, of een herinfectie endogeen of exogeen, d.w.z. van buitenaf geschiedt. De endogene herinfectie zal vermoedelijk een zeer groote rol spelen. Zeer vele gronden die wij niet zullen opsommen, zijn hiervoor aan te voeren. Dat de endogene herinfectie zeer op den voorgrond treedt, is op zichzelf geruststellend, want daaruit blijkt, dat de invloed van een tuberculeuse omgeving op de ouderen van minder nadeel is, dan zulks op de kinderen in hun eerste levensjaren het geval is. Maar ook de herinfectie van buitenaf mag niet verwaarloosd worden omdat men nooit weet

in welken graad van immuniteit te verkeren. Het is daarom onze taak ten eerste om onze lichamelijke gezondheid te denken; zich zelf bijvoorbeeld niet alléén terwille van een dwaze mode tot honger-kuren laten verleiden en ook aan een behoorlijke kleeding bij de zeer sterk wisselende weersgesteldheid in ons land, zorg besteden.

Waar wij nu gezien hebben dat een immuniteit in 't algemeen een zeer groote rol speelt in dit proces, komt als vanzelfsprekend de gedachte bij ons op, in hoeverre die immuniteit kunstmatig is te verkrijgen. Bij andere infectieziekten — als voorbeeld kunnen wij weer de pokken nemen — werd daar zelfs in vroegere tijden al aandacht aan besteed. In de 5e en 6e eeuw reeds trokken de Chinezen kinderen hemdjes aan, afkomstig van lichte pokkenlijders. Ook verzamelden ze de etter uit pokpuisten, die met kruiden gerookt, bewaard werden tot een volgend jaar. Hiervan brachten zij een weinig op watjes en stopten die dan in de neusgaten der kinderen. Dit was dus een actieve immunisatie met verzwakte infectiekiem, die men nog meer opzettelijk verder verzwakt had. Geen wonder dan ook dat in dezen tijd waar zoo veel en tegen zoovele infectieziekten wordt ingeënt, men ook trachtte de tuberculose hiermede te bestrijden. In 't algemeen kan men een immunisatie verkrijgen, wanneer men spontaan aan die ziekte gaat lijden. Ook kan dit door den verwekker van de ziekte in kleine hoeveelheid levend in te enten, verder ook in een kunstmatig verkregen verzwakten toestand of zelfs in een gedooden staat; ja zelfs met bepaalde extractie-stoffen van den verwekker. Ten opzichte van tuberculose zijn door middel van dierproeven al deze methodes afzonderlijk lang en ernstig geprobeerd. De ervaring bij experimenteel onderzoek op dieren over de onvatbaarheid tegen tuberculose heeft geleerd, dat die slechts bestaanbaar is bij de aanwezigheid van het levende agens in het lichaam. Met doode tuberkelbacillen of met uit deze geëxtraheerde stoffen is het tot dusver niet mogelijk gebleken bij dieren een verminderde vatbaarheid tegen een besmetting met levende krachtige — virulente tuberkelbacillen te bereiken.

Calmette, een groot Fransch onderzoeker, heeft zich door de vele mislukkingen niet uit het veld laten slaan. Integendeel hij hield hardnekkig vol aan de toch zeer logische gedachte, dat de kans bestaat, dat een niet virulente stam, zoo hij levend in het lichaam, waarin hij wordt gebracht kan verblijven, van immuniseerende kracht zou zijn. Hij stelde zich daarom tot taak een tuberkelbacillen-stam te verkrijgen, die zonder schade voor het organisme levend kan worden ingebracht. Te zamen met zijn medewerker Guérin kweekte hij in in het jaar 1906 een virulente tuberkelbacillen-stam, afkomstig van een rund. Op een bepaald voedingsbodan kweekte hij dezen stam voort. De voedingsbodan was zoodanig gekozen, dat bij herhaalde overentingen de virulentie van den stam steeds inboette.

Nadat zij jarenlang op deze wijze dien bepaalden stam in het leven wisten te behouden, bleek hij voor apen, runderen, paarden, konijnen en cavia's — guineesche biggetjes, die in zeer hooge mate voor tuberculose vatbaar zijn, absoluut onschadelijk. Door verdere proeven bleek aan Calmette en Guérin, dat deze stam — sindsdien genoemd de B. C. G.-stam — wel een immuniteit tegen tuberculose kon verwekken. Pas in 1921 werd de sprong gewaagd om de beschutende werking van een vaccin, uit dezen stam gemaakt, bij den mensch toe te passen. In dit jaar werd een zuigeling, geboren uit een moeder met open longtuberculose en dat door een grootmoeder met open longtuberculose zou worden opgevoed, met het B. C. G. geïmmeerd. Toen dit kind gezond bleef en zich normaal ontwikkelde, gingen de onderzoekers, na dezen eersten grooten stap, voorzichtig voorwaarts. In de volgende drie jaren werden nog ruim 300 kinderen in Frankrijk met het B. C. G. ingeënt. Ook de resultaten bij deze kinderen waren zeer moedgevend. Pas in 1925 werd door Calmette aan eenige landen, waaronder Nederland, een B. C. G.-cultuur afgestaan. Door ettelijke dierexperimenten in het Rijks-Serologische Instituut alhier heeft men zich van de absolute onschadelijkheid overtuigd, alvorens het vaccin in 1926 in ons land met nog tal van voorzorgsmaatregelen en voorwaarden voor de toepassing op kinderen werd afgeleverd.

Het vaccineeren van zuigelingen geschiedt in de eerste tien levensdagen, omdat gebleken is, dat in dezen tijd door den mond geïmmeerd kan worden. In de eerste dagen na de geboorte laat het darmslijmvlies de bacteriën gemakkelijk door. Op deze wijze komen ze in de lymphklieren terecht, alwaar ze zich, niet ten nadeele van den bezitter, kunnen gaan nestelen en vandaar uit een beschutenden invloed kunnen uitoefenen, die geruimen tijd kan duren.

Niettegenstaande de ervaring met het B. C. G. vaccin nog slechts van jongen datum is, zoo mogen wij toch dit vaccin, gezien de resultaten in dezen korten tijd verkregen, bij de bestrijding der tuberculose als een aanwinst aanmerken.

H.

K. H.

IN PERSCHOUW

Ned. Chr. Persbureau.

Op de hem eigene manier (d.w.z. veel verzetsgezchreeuw maar weinig zakelijkheidswol) trekt de directeur van het N.C.P., dr. v. d. Vaart Smit, tegen ons blad te veld. Hij beweert, „dat we persé den naam van zijn anoniemen berichtgever willen weten en daarom schreven”. Dat is een vergissing; we drongen alleen maar op publicatie aan, omdat dr. v. d. V. S. plus correspondent daardoor bewezen konden, dat hun zaak zuiver stond. Ons eigenlijk doel was: te zorgen, dat ds Veldkamp in Friesch Kerkblad, officieel persverzorgder der synode, en de onbekende schrijver niet in herhaling zullen vallen. We gelooven ook door onze publicaties in deze richting iets goeds voor synode en synodeleden, met name voor de door het N.C.P.-bulletin beleedigde synodeleden, bereikt te hebben.

Verder hebben we dr. v. d. V. S. thans niets te zeggen. We hebben nog wel iets voor hem, betreffende den afloop onzer correspondentie met onze „vertrouwde bron”. Hij kan precies den inhoud ervan gepubliceerd krijgen. Maar ik bedank er voor, den heer v. d. V. S. de leiding te geven. Ik heb mijn bezwaren tegen hem: een onware beschuldiging uit zijn eigen pen, en voorts verspreiding van voor anderen, en mijzelf beleedigend nieuws (beschuldiging van wat dr. v. Es in ander verband eens noemde „geestelijke achterhoudinghe”, en wat ik noem: onoprechtheid in 't spreken over den Gen. hoogleeraar), en dit alles door een ongenoemd synodelid, die zich schuil blijft houden, nu reeds zóoveel weken. We beginnen bij het begin, en slaan dr. v. d. V. S. (die mij de fout van ds Veldkamp aanrekent, doch ds V.'s naam verzwijgt) het volgende voor:

Noem zij uw zegsman, dan noem ik den mijne; neem over, letterlijk of niet letterlijk, maar in elk geval waarheidsgelukkig, wat tegen uw eigen of de door u doorgegeven onware beweringen door mij als één der belanghebbenden is ingebracht, en ik deel mee, wat het resultaat is van mijn correspondentie met mijn zegsman, tegen wien uwerzijds bezwaar is ingebracht, en houd voorts maar op met allerlei geschrijf, als ge niet van plan zijt, eerlijk terug te nemen, wat naar ieder nu reeds controleeren kan, onwaar is geweest in de stukken, die van uw Bureau zijn uitgegaan. En probeer niet langer, over mijn „B” mij aan 't spreken te krijgen, als ge over uw eigen „A” het zwijgen bewaart. Wie zelf geen A wil zeggen, moet niet een ander sommeeren, om B te zeggen; hij moet een toontje lager zingen.

Kampen, onder het aspect van Amsterdam.

De heer Algra vervolgt zijn beschouwing, en merkt in „Leeuw. Kh.” op:

In de beschouwing, door „een der voornaamste leden van de Generale Synode” anonym door bemiddeling van het N.C.P. rondgezonden, lezen wij over den zeden hoogleeraar o.a., dat een der curatoren van Kampen vond, „dat men de zaak maar moest uitstellen tot tijd en wijle, dat V.U. en Kamperschool ineens gesmolten waren, en geen dubbel stel hoogleeraren voor dezelfde vakken meer noodig was”. Zulk een opmerking lijkt ons vreemd.

Want zij beteekent, dat men de belangen en de positie van Kampen laat afhangen van, zoo niet beheerschen door het feit, dat er in ons land ook een Calvinistische Vrije Universiteit bestaat.

„Van” ineensmelting is o.i. maar een enkele, en niet ineensmelting is niemand werkelijk „gediend”. Het halfslachtige ding, dat men door ineensmelting zou krijgen, ware niemand tot vreugde. Bovendien, waar zou men dan blijven moeten met al die principiële vertoogen over het promotierecht? Als het recht tot promoveeren alleen aan een onvermengd-universitaire instelling toegestaan is, hoe zou het dan vallen binnen het bereik van een uit ineensmelting van kerkelijke hogeschool en vereenigingsfaculteit verkregen amfibie? Maar we lezen den heer Algra weer:

Het leggen van zulk een verband is niet juist.

De Theologische Hoogeschool is een eigen inrichting der Kerken. De Vrije Universiteit is geen kerkelijke inrichting, kan en mag dat ook niet zijn. Het staat aan onze Kerken vrij, te bepalen, dat de candidaatsbui van eenige Gereformeerde Universiteit op dezelfde wijze wordt geaccepteerd als een dergelijke bui van de Kamperschool.

De Kerken zijn daarbij niet beperkt tot de V.U. Zij hebben volkomen de vrijheid, om dat ook te doen in het belang van candidaten van andere Hoogescholen of Universiteiten.

Maar nooit mag men de zaak zoo stellen, alsof de Gereformeerde Kerken, of ook de leden der Gereformeerde Kerken „zitten” met twee opleidingen, en dat men moet hopen, dat die twee opleidingen zullen samensmelten. En nog veel minder gaat het aan, te betoogen, dat een benoeming van een hoogleeraar te Kampen maar moet wachten, tot beide inrichtingen zijn samengesmolten.

Reeds hierom, omdat zulk een samensmelting onmogelijk is. Men kan de Theologische Hoogeschool te Kampen opheffen. De V.U. kan ook de Theologische faculteit opheffen. Maar het is onmogelijk, dat een kerkelijke Theologische Hoogeschool zou samensmelten met een faculteit van een niet-kerkelijke Universiteit.

Alle spreken in die richting is overbodig en schadelijk. Met name schadelijk voor de Vrije Universiteit. Op een Synode der Gereformeerde Kerken mag men niet spreken over „onze” V.U. Die V.U. is van een

veree
van ku
meerde
onderse
van de
der Ge
schouw

En v
forme
voorste
daarme
En o
worden
wel ver
logische
om zoo
te bej
slecht

Dat v
trekke
king slec
hebben
zoowat a
hebben, c
haar eige
wege.

De hee

Slech
derlijk
fonds v
verklaa
noemen
zijn ine
Een be
publiek

Tenslot

In di
de ho
verstel
scharen
leeraar

Ten

Hij
merkin
van de
Maar
is zijn
Kuyper
wat zij
wat zij
mand k
in het

Wij b
o.a., da
Stand
was af

Dat

ontsnaj
Dr. A. J
haar b
indertij

De pi

ter Syn
zeden
dezelfd
maakte

Zij g

die en

orde is

men v

felte n

tot het

De b

het oog

dat „w

dingen

niet. D

ting, d

De hee

hem nog

„De W

boekjes v

In d

Gerefor

ders —

haar u

uitverk

der Sch

doosta

over ho

gegever

meerde

d. Vegt

rustige

allergev

Hij b

dat wij

manier

d. Vegt

dit wel

spreker

sterke

dat de

heeft g

bepalen

kan en

Toch

licht u

Gerefor

wij nie

blijven

Wan

wannoe

der ge

de taal